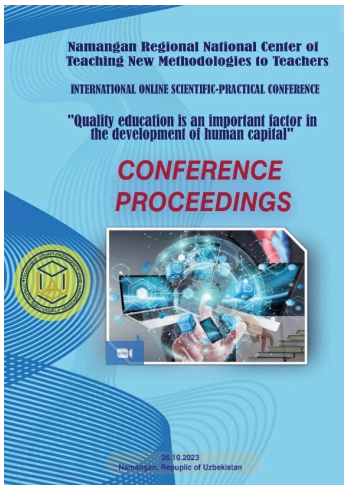

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

NAMANGAN VILOYATI PEDAGOGLARNI YANGI METODIKALARGA O'RGATISH MILLIY MARKAZI

"SIFATLI TA'LIM – INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILI"

MAVZUSIDAGI XALQARO VA ONLAYN ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO'PLAMI
2023-YIL 26-OKTABR

NAMANGAN REGIONAL NATIONAL CENTER OF TEACHING NEW METHODOLOGIES TO TEACHERS

"QUALITY EDUCATION IS AN IMPORTANT FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL"

INTERNATIONAL AND ONLINE SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE COLLECTION OF MATERIALS

October 26, 2023,

Namangan, Republic of Uzbekistan

UDK 37(47);330.101.34
BBK: 74.04:65:855
K-16

Tahrir kengashi
Rais:
Raximov Bosonjon Abdulhayevich – o.f.n., Namangan viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi direktori, *O'zbekiston Respublikasi*
A'zolar:
Гапчерович Игорь Иванович – д.ф.-м.н., профессор, Белорусский национальный технический университет, Республика Беларусь
Вахобова Татьяна Вырковна – к.п.н., доцент, член-корреспондент международной Академии педагогического образования, профессор образовательной республиканской институт дошкольного образования, г. *Дрезно, ДФР*
Научков Виктор Николаевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой общей и профессиональной педагогики УО «Республиканский институт профессионального образования», г. Минск
Алиназарова Маъфуза Абдиевна – f.m.f.d., Namangan viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi Ariq va tabiiy fanlar metodikasi kafedrasi mudiri, O'zbekiston Respublikasi
Xaliyarberiyeva Onoda Juraniyazovna – Namangan viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi Ta'limda kasbiy ta'limni tashkil etish bo'limi boshlig'i, O'zbekiston Respublikasi
Yuxabov Doniyor Ibroximovich – Namangan viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi AKT va texnik ta'minot bo'limi boshlig'i, O'zbekiston Respublikasi
Ergashova Gulnora Nematovna – Namangan viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi o'qituvchisi, O'zbekiston Respublikasi
Gaxrl Kaipova – Namangan viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi o'qituvchisi, O'zbekiston Respublikasi
Mazkur konferensiya materiallari to'plami Namangan viloyati PYMO'MM Ilmiy-metodik Kengashing 2023 yil 31-avgustdagi 5-sonli qarori bilan chop etishga tavsiya etilgan.
Matnlarda keltirilgan misol, ko'chirma va shu kabi boshqa ma'lumotlar aniqligi uchu mualliflar javobgardirlar!
Editorial board Chairman:
Raximov Bosonjon Abdulhaevich – Director of the National Center for Training Teachers in New Methodology of Namangan Region, Republic of Uzbekistan
Members:
Hanchuryonok Igor Ivanovich – Doctor of ph.-mat.sc. Professor of Belarusian National Technical University, Minsk, Republic of Belarus
Vahobova Tatyana Borisovna – Associate professor of Corresponding Member of the International Academy of Sciences, Dresnik Republican Institute of Continuing Pedagogical Education, Dresnik, DPR
Naumchik Viktor Nikolaevich, *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,Head of the Department of General and Professional Pedagogy, Educational Institution "Republican Institute of Vocational Education", Minsk*
Alinazarova Makhfuza Abdievna – PhD in physics and math. National Center for Training Teachers in New Methodology of Namangan Region, Republic of Uzbekistan
Khaliyarberiyeva Onoda Jurabaevna – Training of pedagogues in new methodologies of Namangan region Head of the Department of Organization of Continuing Professional Education, Republic of Uzbekistan
Yukhabov Doniyor Ibrokhimovich – the head of IT and technical support department of National Center for Training
Ergashova Gulnora Nematovna – Teacher of National Center for Training Teachers in New Methodology of Namangan Region, Republic of Uzbekistan
Gaxrl Kaipova – Teacher of National Center for Training Teachers in New Methodology of Namangan Region, Republic of Uzbekistan
Teachers in New Methodology of Namangan Region, Republic of Uzbekistan
The proceedings are recommended for publication by the Decision of the Scientific Council of National Center for Training Teachers in New Methodology of Namangan Region dated on October 26, 2023 No. 5.

ISBN: 978-9910-743-57-3

© «Usmon Nosir media», 2023

subhandoshining so'zini bo'lmaslik, sukut saqlashni ham mc'yoriga erkazish, deb ortiqcha takallufga zo'r bermaslik, hamsuhbat bilan bahs qilmaslik, ammo tortishish mumkinligi, g'azab ketganda uni to'rtrata olish, ortiqcha qo'rqchilik hatti-harakatiga, xushomadgo'ylik qilmaslik, bunda ma'yordan oshmaslik, kamsituvchi luqbeler qo'ymaslik, asli odobat orasida bir-biri bilan pinhona va boshqalar tushunmayadigan tilda pichirlamaslik, pinhona so'zlashgandu boshqa hamroh ning qalbq sohmadigu, bu qoidalar bar bir kishining kundalik turmushida zarur bo'ladi talablari hisoblanadi Masalan, bu bobda o'niz uchta qoida keltirilgan bo'lib, ularda bu'zilarini keltirib o'tamiz:

- Aldi-sahbat kirgan va chiqqan vaqtda o'rnidan turg'ay;
- o'zini beadabona so'zdan va fe'lidin yomon xarakatdin va nohamvor (noo'rin nikmatdin saqlag'ay;
- aldi-sahbatdin hech xizmatni ko'z tutmagay va hech kimga ximmat buyurmagay;
- agar birodari fisqqga mubtalo bo'lsa silvatda nasihat qilgay;
- sahbatda pmakka bormagay;
- majlisda o'rini o'rgalardin mummor qilmag'ay;
- bir kishi so'zlab turgan vaqtda so'zlamagay, to so'zinim tamom qilmag'uncha
- ko'p ham so'zlamag'ay;
- hamsuhbatlarig'a ko'b mazah va mutoyiba qilmag'ay. Va haddi e'tidol to'rtacha bo'lsda ish tutg'ay.

Yuqoridagilardan ko'rinib turibdki, Muhammad Sodiq Qosbg'ariyning "Odob asosilihn" asari yoshlarning barkamol ma'naviy yuksak, ekmk axloqli bo'lishlarida katta ahamiyotga ega. Shuning uchun ham bu asarni so'lig'icha o'rganib, undagi so'zlarni, o'rniga ma'non qilib olsa va amal qilsa ma'naviy etuk inson bo'lib tarbiyalanishga poydevor bo'lib hizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Yaxshi kishilar odobi" (Odob-as-solihin) Toshkent "Yangi avlod" 2002 yil.
2. "Muhammad Sodiq Qosbg'ariy pedagogik qarashlari" refirat // O'zbek tili va adabiyoti. Toshkent, 1972.
3. "Muhammad Sodiq Qosbg'ariy pedagogik qarashlari" E'zoza Tursunova https://cyberleninka.ru/article/n/muhammad-sodiq-qosbg-ariyning-pedagogik-qarashlari/viewer
4. www.ziyouz.com kutubxonasi
5. https://azkurs.org/muhammad-sodiq-qosbgariyning-pedagogik-qarashlari.html
6. https://ubtunivot.uz/mavzular/muhammad-sodiq-qosbgariyning-mutlify-axloqiy-qarashlari/

JAHON ADABIYOTIDA JEYN OSTIN ASARLARINING O'RNI

Tojimirzayeva Mahliyo, *Impuls tibbiyot instituti o'qituvchisi,*
Zohidova Muhayyo, *9-maktab o'qituvchisi*

Annotatsiya. Hech qaysi millat adabiyoti o'z bolicha, dunyodan umilgan holda rivojlana olmaydi. Shu ma'nada nafaqat o' zbek adabiyoti balki, jahon adabiyoti ni'munalarini o'rganish va ularni tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa, amaliyotda chet tillarida yozilgan asarlarni kengroq va chuqqurroq o'rganishni taqozo etadi. Shu sabab bu maqolada Jeyn Ostin ijodini tahlil qilishga va jahon adabiyotidagi o'rnini ifodalashga harakat qildik. Biz bosh yozuvchining mashxur asarlari misolida ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: "Andisha va g'urur", bizning Jeyn, "Britaniya tanqidchisi", rejissyor, ilk ijod davri, yetuk ijod davri, Angliya, "Hissiyot va hissiyotga berilish", klassik adabiyot, "Emma", realizm.

Annotation. No nation's literature can develop independently, disconnected from the world. So that, it is important to study and analyze examples of not only Uzbek literature, but also world literature. This, in practice, requires a wider and deeper study of works written in foreign languages. For this reason, in this article, we tried to analyze the work of Jane Austen and express its place in world literature. We will consider it on the example of the famous works of the writer.

Key words: "Pride and Prejudice", our Jane, "British critic", director, early creative period, mature creative period, England, "Sense and Sensibility", classic literature, "Emma", realism.

Аннотация. Литература ни одного народа не может развиваться самостоятельно, в отрыве от мира. В этом смысле важно изучать и анализировать примеры не только узбекской литературы, но и мировой литературы. На практике это требует более широкого и глубокого изучения произведений, написанных на иностранных языках. По этой причине в этой статье мы попытались проанализировать творчество Джейн Остин и выразить ее место в мировой литературе. Рассмотрим это на примере известных произведений писателя.

Калавлар сўзлар: «Гўзаллик и гордость», наша Джейн, обратнанский критик», режиссёр, ранний творческий период, зрелый творческий период, Англия, «Чувство и эмоции», классическая литература, «Эмма», реализм.

Jeyn Ostin 19-asrda yashab, ijod qilgan ingliz yozuvchilaridan biri hisoblanadi. U asarlarida asosan zodagonlar hayotini tasvirlagan va bu asarlari ijodkorni ingliz adabiyotining eng taniqli va sayakli yozuvchilaridan biriga aylantirgan. U ingliz romanchiligining buyuk namoyandalaridan biri hisoblanadi. Austenning asarlarida 18-asr oxirlarida yuzilgan sentimental romanlar tanqid qilingan va uning asarlari 20-asr realizmiga o'tishning bir qismi hisoblanadi. U asarlarida kundalik hayotdagi oddiy insonlarni tasvirlaydi. Bu esa ingliz romanchiligiga alohida ajralib turuvchi zamonaviy xarakter berdi. Austenning hikoyalari ko'p bollarda yumorlidir, ammo ular ayollarning ijtimoiy mavqei va iqtisodiy xavfsizligi ularning nikohga bog'liqligini ham ko'rsatadi. Uning asarlari, shuningdek, axloqiy muammolar to'g'risida hamdir.

Jeyn Ostin 14 yoshlarlaroq badiiy asarlar yozishni boshlaydi. Yozuvchi ijodi ikki davrga bo'lib o'rganiladi: ilk ijod davrida yozilgan asarlari sirasiga "His va hissiyotga berilish", "Adisha va g'urur" va "Northenger abbatligi" romanlarini, Yetuk ijod davrida yozilgan asarlari jumlasiga esa "Mensfildpark", "Emma" va "Idrok asoslari" kabi asarlarni kiritish mumkin. Yozuvchining asarlari ko'plab tillarga, shuningdek o'zbek tiliga ham (bilvosita-avval rus tiliga so'ngra rus tilidan o'zbek tiliga) tarjima qilingan.

Jeyn Ostin so'zi "Andisha va g'urur" so' zi bilan birga tilga olinishi bu asar yozuvchining eng mashxur asarlaridan biri ekaniga dolalanlir. Aslida asar oldimroq yozilsbiga qaramay nashriyot e'timozi sabab chop etilmaydi. Ijodkorning "His va hissiyotga berilish" romani muvaffaqiyatidan so'ng asar dunyo yuzasi ko'rndi. Yozuvchi bu asarida qishloq dvoryaning qiziri Elizabet Bennet bilan o'zining kelib chiqishi, boyligi la mag'rur boy pomeshchikning o'g'li Fitsuliyam Darsi o rtasidagi sarguzashtlarni hikoya qiladi. Asar 1813-yilda nashr qilinib, adabiyot dunyosida katta shov-shuvga sabab bo'ldi. Jeyn Ostin asarlari ko'plab ijodkorlarning ilhom manbai bo'lib xizmat qilgan. **Yozuvchi kundalik hayot, axloqiylik va aniq tasvirlar bilan ta'riflirgan o'ziga xos va dinamik uslubda realist ijodkor sifatida qalam tebratgan.** O'sha davrdagi jamiyat haqaqahmoslari uni konservativ adabiyotshunos deb bilishgan, ammo hozirgi feminist tanqidchilar uni ayollarning sodiq himoyachi deb ta'kiflashadi. Yozuvchining hayoti ham,

asarlari ham kino hayotida ham muhim rol o'ynaydi, sababi uning asarlari asosida ko'plab videofilmlar ishlangan va bu filmlar dunyo yuzini ko'rgan. Rejissyorlar Jeyn Ostin hayoti haqida ishlangan filmlar orqali ko'p daromad topganlarini e'tirof etishadi.

Jeyn Ostin jamiyatni tashqaridan qarabq baholashni juda yaxshi bilar edi va ajoyib aql Ostinga jahon tartisda munosib o'rin egallashini ta'minladi. Hatto uning muxlislari ham barcha ma'lumotlarga va yozuvchiga ega emasdar, shuningdek, juda ko'p qiziqarli ma'lumotlar taniqli ingliz adobining tarjimai holi bilan bog'liq. Yozuvchi ingliz adabiyotida realizm xabarchisi bo'ldi.

Jeyn Ostin satirik yo'nalishda ijod qildi. Yozuvchining barcha asarlarini avtobiografik asar hisoblashimiz mumkin. Faqat bir narsa farq qiladi, ya'ni asarlarida deyarli har doim baxtli yakun bo'lishiga qaramay, yozuvchining o'zi hech qachon turmush qurmagan. Muallif ijtimoiy hayotni juda yaxshi tasvirlab bergan. Otasi vafotidan so'ng qiyin moliyaviy vaziyatga duch kelishgani, oilasidagi ayollar tarixini "Sezgi va sezgirlik" da tasvirlab bergan.

Ostinning asarlarini nafaqat ayollarning balki ikki jins vakillarining ham e'sha davrdagi hayotini barilomar tarzda yoritib bergansni asarlarini o'qish orqali his qilishimiz mumkin. Uning bu is'tedodini Lord Tennyson Shekspirning ise'dodi bilan tenglashtiradi. U o'z fikrini yozuvchi obrazlarining g'ayrioddiy yorqinligi bilan izohlagan. Shuningdek, afsonaviy Rudyard Kipling Jeyn Ostin asarlarining sodiq muxlislaridan biri edi. U hatto hikoyalardan birini Ostinga bag'ishlagan.

Yozuvchi asarlarida uyqutmog sodiladigi qahramon ruhiga chuqur psixologik kirib borish, kinoyali va yumshoq hazil bilan bichishtirilgan. Yozuvchining kitoblar tan olingan durdonalar sifatida dunyo adabiyotida o'z o'miga ega. Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, Jeyn Ostin asarlari keng qamrovli bo'lib, aqlsodiy, ijtimoiy va axloqiy qadryatlarni o'zida mujassamlashtirgan. Mazkur maqolada asarlardagi ijobiy qarashlar va ularga sodiqligi tufayli adabiyotdagi o'rnini topgan Jeyn Ostin badiiyati tahlil qilindi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jane Austen. Pride and Prejudice. Novel. Published / Update on: June 24, 2020. – 479 p.
2. Andisha va g'urur. Jeyn Ostin / Rus tilidan Muhabbat Ismoilova tarjimasi. – T.: Yangi asr avlodi.
3. Nusratullo Jamaxo'ja. Muallif va mubtaxjin haqida so'z. – T.: Yangi asr avlodi, 2019. – 404 b.

O'RTA USUMTA'LIM MAKTABIDA BOSHLANG'ICH HARBIY TAYYORGARLIKNI O'QITISHNING ASOSIY USULLARI

Imamaliyev A., *Namangan VPPMO MM o'qituvchisi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'qituvchilar va talabalarning ketma-ket, o'zaro bog'liq harakatlarining tartibli tizimi ko'rib chiqiladi, shu jumladan o'rganilayotgan materialni taqdim etishning bir hil usullari, vositalari, usullari to'plami, uning o'zlashtirilishini va bilim, ko'nikma va ko'nikmalarga erkazishni ta'minlaydi.

Аннотация. В данной статье рассматривается упорядоченная система последовательных, взаимосвязанных действий педагогов и обучаемых (обучающихся), включающая совокупность, одновременно приемов, средств, способов предъявления изучаемого материала, обеспечивающих его усвоение и преобразование в знания, умения и навыки.

Ilmiy-uslubiy maqolalar to'plami

"SIFATLI TA'LIM – INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILI" MAVZUSIDAGI XALQARO VA ONLAYN ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO'PLAMI

Anjuman to'plamiga kiritilgan maqolalarning mazmuni uchun nashriyot va tashkiliy qo'mita javobgar emas.
Ilmiy maqolalar mualliflarning matni asosida chop etildi.

Muharrir: **A.Jo'rayev**
Texnik muharrir: **N.Tixonov**
Musahhih: **M.Mamajonova**

Bosishga ruxsat etildi: 13.11.2023-yilda.
Bichimi: 60x90 $^{1}/_{8}$. Hajmi: 48 bosma taboq.
Times New Roman garniturasi. Ofset usulida bosildi.
Adadi: 100 nusxa. Bahosi kelishilgan narxda.

"USMON NOSIR MEDIA" NASHRIYOTI
Namangan shahri, Navoiy ko'chasi, 36.
Nashriyot tasdiqnoma raqami: 1743.
2020-yil 30-sentabrda berilgan.
Telefonlar: +998899-002-94-39, +998893-050-28-72.

"UAS" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Namangan shahri, Navoiy ko'chasi, 72-uy.